

*Slægtsejendommen i Oksbøl. Markerne ligger umiddelbart op til gården – som et »slagkagesnit«
ud i det åbne land.*

Et boel i Oksbøl

AF CHR. MADSEN

Chr. Madsen, Vojens, gengiver et uddrag af en købe- og overladelleskontrakt af 28.2.1879 (se side 210).

Kontrakten er oprettet mellem boelsmand Jørgen Eriksen Petersen, Oksbøl, Als, og hans søn Erik Eriksen, som betaler 18.000 mark for slægtsgården, dog således at summen ikke udbetales, men forrentes med 4% p.a.

En generation tidligere fik Jørgen Eriksen Petersen gården overladt fra sine forældre Anna og Erich Petersen (30. november 1847) for 1800 bankdaler sølv mønt, der bliver stående mod forrentning 3% p.a.

Ved begge overladellesforretninger betales modtagerens søskende ud med dele

af overdragelssummen, også for deres vedkommende således, at disse beløb ikke kommer til udbetaling, men forrentes med samme procenter som ovenfor nævnt.

Ejendommen i Oksbøl har været i slægtens eje mindst én generation forud for Anna og Erich Petersen, og den ejes stadig af samme slægt.

Chr. Madsens oldemor Anna Katharina, der var faster til H. P. Hanssen, blev gift med Hans Chr. Eriksen, Broballe, og deres datter Anna Eriksen, Chr. Madsens bedstemor, ægtede Erik Eriksen, Oksbøl (se Sprogforeningens Almanak 1926, s. 98). Af deres børn er frimenighedspræsten Jørgen Eriksen den mest kendte.

Så vidt vides, findes der ikke noget billede af Christen Hansen, Nørremølle (1784-1848), men der findes to ikke særlig gode af Christen Hansen (1825-1892), sønnen, der arver Nørremølle i 1848, og som nævnes i faderens testamente §3 (se side 215), og Anne Marie Hanssen, f. Andresen.

Billederne er lånt fra H. P. Hanssen »Et Tilbageblik«, og usikkerheden med hensyn til dobbelt-s'et i efternavnet må være begyndt her, idet sønnen skriver faderens navn med enkelt-s (som faderen også selv underskriver testamentet) og moderens navn med dobbelt-s.

Uddrag af slægtstavle

Erik Petersen (1786-1865) ∞ Anna Jørgensen (1780-1869)
Boelsmand i Oksbøl (såvidt vides de første ejere af ejendommen)

Deres ældste søn

Jørgen Eriksen (Petersen) (1813-1891)

Boelsmand i Oksbøl. Overtog ejendommen i 1847.

Gift 1. gang 1847 med Anne Elenore, f. Otzen (1817-1865)

2. gang med Kristine, f. Matthiesen (1813-?)

Ældste søn i 2. ægteskab

Erik Eriksen (1848-1924)

Boelsmand i Oksbøl. Overtog ejendommen 1.11.1878.

Gift 1878 med Anna, f. Eriksen (1854-1905)

Anna Eriksen var en datter af boelsmand Hans Christian Eriksen, Broballe (1813-1883) og hustru Anne Kathrine Hansen, som var datter af boelsmand Christen Hanssen, Nørremølle; han var bedstefar vil H. P. Hanssen.

Hans Christian Eriksen og Anne Kathrine Hansen blev gift 9.5.1845, hvis far bekostede det store bryllup.

Opgørelsen over udgifterne har været trykt i Sønderjysk Månedsskrift 1961, side 235 ff. Men da mange læsere ikke har let adgang til at se den omhyggelige opstilling, gengives den endnu engang (se siderne 212-213). Regningen skal også ses i sammenhæng med den følgende artikel - Christen Hanssens testamente.

Købe- og overladelleskontrakt

oprettet mellem boelsmand Jørgen Eriksen Petersen i Oksbøl som overlader til hans ældste søn Erik Eriksen som modtager.

§ 1

Jeg undertegnede Jørgen Eriksen Petersen overdrager hermed den mig ifølge overdragelsesktrakt af 30. november 1847 mig tilhørende i Oksbøl beliggende boel med samtlige til boelet hørende bygninger og landerier, navnlig også det til boelet hørende andel i Bund Sø 8/77 part opført ved den stedfundne opmåling og deling under parcelle nr. 4, 5, 6 og 7 tilligemed den dertil hørende i fællesskab ejede andel ved Brandsbøl, samt med mit med boelet forbundne på boelsgrunden beliggende 4-fags beboelseshus, forhen opført i brandkatassteret under nr. 49 nu under nr. 27, endelig med alle til den hele grundbesiddelse hørende mur og som faste dele, samt med alle på den hvilende friheder og rettigheder, men også med laster og besværligheder, til min ældste søn Erik Eriksen til hans sande og frie ejendom.

Med den forbetegnede grundbesiddelse overdrager jeg tillige som ejendom til min fornævnte søn Erik Eriksen den på boelet forhåndenværende besætning af fæ samt alle øvrige agerbrugsredskaber og andre inventargenstande.

§ 3

Overtageren er forpligtet for sig og sine besiddelsesefterfølgere, overladeren Jørgen Eriksen Petersen og hans ægtehustru Kirstine Eriksen, født Mathiesen, sålænge en af dem er i levende live et yde efterstående aftægt.

A. Som bolig bliver dem det indrettede aftægtshus tildelt med fri benyttelse af den ved aftægtet beliggende trælade. Vedligeholdelsen af aftægtsboligen så-

vel som træladen indvendig såvel som udvendig påhviler boelsbesidderen.

- B. Som have bliver den sydlig for aftægtsboligen beliggende aftægtshave dem tildelt samtidig med den frie benyttelse af en »Mink Lander«¹ af den til boelet hørende søpart i Bundsø, nemlig den ved delingen under nr. 4 opførte i det nordvestlige hjørne af søparten beliggende parcelle, stor ca. 1 ha.
- C. Årligt at levere:
- a. 2½ tønne rug
 - b. 1 tønne hvede
 - c. 3 tønder byg
 - d. 200 pd. boghvedegryn
 - e. 1 skæppe kogearter
3. 3 tønder kartofler
 4. det nødvendige øl
 5. 70 pd. smør, nemlig i begyndelsen af juli 20 pd. i september 20 pd. og i månederne december, januar og februar og marts ugentlig 2 pd. tilsammen 30 pd.
 6. Et fedt svin på 230 pd. levende vægt at levere i efteråret.
 7. 160 pd. oksekød til røgning
 8. 2 læs aske- og bøgeklov, 3000 pd. kul, halvt nøddekul og husholdningskul.
- D. Ugentlig at levere fra 1. marts til den 1. oktober 3 kander, og fra 1. oktober til den 1. marts 2 kander friskmalket mælk (i mejeri kander). Mælken, som aftægtsfolkene ikke kan bruge, har overtageren at levere til andelsmejeriet i Broballe.
- F. Aftægtsfolkene har fri brødbagning, såsom fri »korndarre«² når sådant foreta-

1. Et mindre stykke land.
2. Korntørring.

Erik Eriksen (1848-1924) og Anna, f. Eriksen,
overtog gården i Oksbøl 1.11.1878.

ges på bolet, og yderligere fri møllekørsel.

G. Aftægtsfolkene har fri vask, når der vaskes på bolet, fri befordring med heste

og vogn til enhver tid samt fri opvartning og christelig pleje i alder og sygdomstilfælde, også skal de have leveret det fornødne gulvsand.

Til bekræftelse af dette er denne overladelseskontrakt af kontrahenterne egenhændigt underskrevet.

Således sket i den kongelige amtsret i Nordborg
den 28. februar 1879
undertegnet Jørgen Eriksen Petersen
Erik Eriksen

At de kontrahenterne forestående herselv udfærdiget kontrakt efter sket forelæsning egenhændigt har underskrevet dette, bliver herved amtligt bevidnet.

Nordborg den 4. marts 1879
Kongelig amtsret
sign. Hartig

Følgende regning er fundet mellem nogle af Chr. Hansens efterladenskaber på Nørremølle.

Hans Christian Erichsen og min datter Anna Catharina bekom til deres Bryllup, som holdtes paa Nørremølle den 9. Maj 1845, følgende Varer:

35 Pund Kaffe à $6\frac{3}{4}$ Sk.	Courant	14 Mark	12 Skilling
12 Pund Kandis à $6\frac{1}{2}$ Sk.	Courant	4 Mark	14 Skilling
10 Broden melis 101 Pund à $6\frac{1}{2}$ Sk.	Courant	41 Mark	
5 Pund Puddersukker à 5 Sk.	Courant	1 Mark	9 Skilling
$\frac{1}{4}$ Pund Kongothe			8 Skilling
10 Pund Rosiner à 6 Sk.	Courant	3 Mark	12 Skilling
12 Pund Korender à 7 Sk.	Courant	5 Mark	4 Skilling
4 Lod Nelliker - 4 Sk. + $\frac{1}{2}$ Pund Kanel - 12 Sk.		1 Mark	
1 Pund Allerlei - 10 Sk. + 1 Pund Peber - 8 Sk.		1 Mark	2 Skilling
2 Lod Kardemomme - 10 Sk.			
+ 2 Lod Muskatblomme - 10 Sk.		1 Mark	4 Skilling
2 Lod Safran à 26 Sk.	Courant	3 Mark	4 Skilling
$\frac{1}{8}$ Pund Koriander - 1 Sk. + $\frac{1}{4}$ Pund Annis - 2 Sk.			3 Skilling
35 Pund fin Carolina Ris à 4 Sk.	Courant	8 Mark	12 Skilling
35 Pund Svedsker à $3\frac{1}{2}$ Sk.	Courant	7 Mark	10 $\frac{1}{2}$ Skilling
5 Pund Sirup à $3\frac{1}{2}$ Sk.	Courant	1 Mark	1 $\frac{1}{2}$ Skilling
4 Pund Sennop à 5 Sk.	Courant	1 Mark	4 Skilling
21 Pund Meredike (Peberrod) à 3 Sk.	Courant	3 Mark	15 Skilling
$4\frac{3}{4}$ Kander Eddike à 4 Sk.	Courant	1 Mark	3 Skilling
Et Oksehoved med 127 Kander Rødvin à 12 Sk.	Courant	95 Mark	4 Skilling
30 Kander Ungvin à 7 Sk.	Courant	95 Mark	9 Skilling
28 $\frac{3}{4}$ Kander Rom à 12 Sk.	Courant	13 Mark	2 Skilling
38 $\frac{3}{4}$ Kander Brændevin à 6 Sk.	Courant	14 Mark	2 $\frac{1}{2}$ Skilling
16 Karduser K. N. Tobak à $4\frac{1}{2}$ Sk.	Courant	4 Mark	8 Skilling
4 Pund Portorico og Maryland à $7\frac{1}{2}$ Sk.	Courant	1 Mark	14 Skilling
4 Pund Sandsukker à 5 Sk.	Courant		10 Skilling
8 Pund Lys à 6 Sk.	Courant	3 Mark	
2 $\frac{1}{2}$ Tønde Øl à 4 Mark	Courant	10 Mark	
1 Tønde Rug	Courant	7 Mark	8 Skilling
7 Skæpper Hvede à 9 Mark Tønden	Courant	7 Mark	14 Skilling
1 fed Ko (25 Rdl.)	Courant	75 Mark	
1 dito Kalv (4 Rdl.)	Courant	12 Mark	
1 Broden Melis + $8\frac{3}{4}$ Pund à $6\frac{1}{2}$ Sk.	Courant	3 Mark	9 $\frac{1}{2}$ Skilling
4 Skæpper fin Boghvedegryn à 26 Sk.	Courant	6 Mark	8 Skilling
30 Stk. Citroner	Courant	2 Mark	2 Skilling
2 Skæpper Byg til Mel	Courant	1 Mark	6 Skilling
Malepenge for Hvede og Byg	Courant		10 Skilling
Resterer 11 Stk. Vinglas, 9 Snapseglass,			
1 Flaske, 3 Ølglass. Tilsammen 24 Stk. à 2 Sk.	Courant	3 Mark	
Bagerens Regning for Tvebakker, Franskrød og Lysbrød	Courant	17 Mark	14 Skilling
Slagter Poulsens Regning for 43 Pund Kød à $3\frac{1}{2}$ Sk.	Courant	9 Mark	6 $\frac{1}{2}$ Skilling
	Courant	413 Mark	5 $\frac{1}{2}$ Skilling

1 rigsdaler courant = 3 mark

1 mark courant = 16 skilling

Herved bemærkes, at hvad Favntre der gik til Bagen og i Bryllupstiden, det veed jeg ikke, og altså vil jeg [skænke eder] det.

Derimod har tilgode:

Slagter Paulsen betaler mig for Huden af den fede Ko og for Kalveskindet af den fede Kalv	12 Mark	
3 Lispund eller 42 Pund Talg à 5 Sk.	13 Mark	2 Skilling
Retur 7 Karduser K.N. Tobak à 4½ Sk.	1 Mark	15½ Skilling
1 Anker med 20 Kander Rødvin og 1 Kande mere.		
Tilsammen 21 Kander à 21 Sk.	15 Mark	12 Skilling
5 Kander Ungvin à 7 Sk.	2 Mark	3 Skilling
4 Kander Rom à 12 Sk.	3 Mark	
1 Anker med 19½		
Kande Kornbrændevin, dito 3 Kander.		
Tilsammen 22½ Kande à 6 Sk.	8 Mark	7 Skilling
¾ Skæppe Boghvedegryn à 26 Sk.	1 Mark	4 Skilling
1 Tønde Øl	4 Mark	
6 Citroner		4 Skilling
150 Stk. Tvebakker. Bliver efter 190 Stk. for 1 Mark		13 Skilling
3 Pund Meredike à 3 Sk.		9 Skilling
	<u>Courant</u>	<u>63 Mark 5½ Skilling</u>
	Courant	350 Mark

Af Eders Bryllupsgave blev her tilbage

100 Rdl. Courant og 62 Rdl. à ⅔.

Tilsammen 162 Rdl. eller

Hertil føies følgende:

Til Eders Bryllup giver jeg Eder 25 Rdl. eller

Istedet for en Hest til min Datter 50 Rdl. eller

Jacob Smed fik 3 Skinker,

48½ Pund à 4 Sk. = 12 Mark.

Jeg modtog 18 Stk. Skinker –

de holdt 241 Pund – hvorfra for

Bindsele 1 Pund. resterer

240 Pund à 4 Sk. = 60 Mark.

Courant 486 Mark

Courant 75 Mark

Courant 150 Mark

Courant 72 Mark

Courant 783 Mark

350 Mark

Courant 433 Mark

Betalt og afgjort den 24. Maj 1845

Chr. Hansen

Der var til brylluppet indkøbt for 413 mark 5½ skilling. Derfra gik, dels hvad Chr. Hansen havde fået for kohuden og kalveskindet samt talgen, dels hvad der levnedes af de indkøbte varer, og brylluppet kostede således 350 mark.

I brudegaver havde brudefolkene fået 162 rdl. (vistnok 100 rdl. courant og 62 rigsbankdaler), desuden 25 rdl. af Chr. Hansen og endvidere

50 rdl. i stedet for en hest. Endelig var der 21 skinker, som bryllupsgæsterne forud havde bragt til bryllupsgården, og hvoraf 3 var solgt til Jacob smed, mens de 19 gik ind i Chr. Hansens forretning.

Resultatet blev herefter, at brudefolkene fik 433 mark, foruden hvad brylluppet havde kostet.